

निबंधलेखन

‘निबंधलेखन म्हणजे सुसंगत व योग्य विचारांची अर्थपूर्ण रचना होय’
भाषेच्या उपयोजनात निबंधलेखनाचे स्थान महत्त्वपूर्ण

निबंध लेखनाची उद्दिष्टे

- १) निबंध विषयाचे शीर्षकाचा अर्थ लक्षात घेऊन त्यानुसार विचार.
- २) शब्द संपत्तीचा उचित वापर
- ३) विराम चिन्हांचा उचित वापर
- ४) विषय ज्ञानाचा उचित वापर
- ५) म्हणी, वाक्प्रचार यांचा सुयोग्य वापर
- ६) विषयाची आकर्षक मुद्देसूद मांडणी
- ७) प्रभावी भाषाशैली.
- ८) सुवाच्य लेखन
- ९) परिच्छेद रचना
- १०) विचारांचे खंडन - मंडन
- ११) सौंदर्यदृष्टीचा विकास
- १२) सर्जनशीलतेचा विकास
- १३) स्वयंअध्ययनाची आवड.

निबंध लेखनातील महत्त्वाची सूत्रे

- १) आकर्षक सुरुवात, संयुक्तीक मुद्दे,
- २) म्हणी, वाक्प्रचार सुभाषिते यांचा योग्य वापर.
- ३) अर्थपूर्ण शब्दरचना
- ४) विरामचिन्हांचा आवश्यक तेथे वापर
- ५) परिच्छेद रचना
- ६) लेखन शुद्धता, सुवाच्य लेखन
- ७) प्रासादिक भाषाशैली
- ८) विविध भाषातील अवतरणांचा गरजेनुसार प्रमाणशीर वापर.
- ९) पाल्हाळ, पुनरुक्ती टाळावी.
- १०) स्वतःच्या शब्दांत अभिव्यक्ती.
- ११) ग्रंथालयाचा वापर
- १२) वृत्तपत्रांचे वाचन

१३) टिपणे, कात्रणे यांचा संचय.

अभ्यासक्रमातील ४ निबंधलेखन प्रकार

- १) वैचारिक निबंध
- २) कल्पनारम्य निबंध
- ३) वर्णनात्मक निबंध
- ४) आत्मकथनात्मक निबंध

वैचारिक निबंध

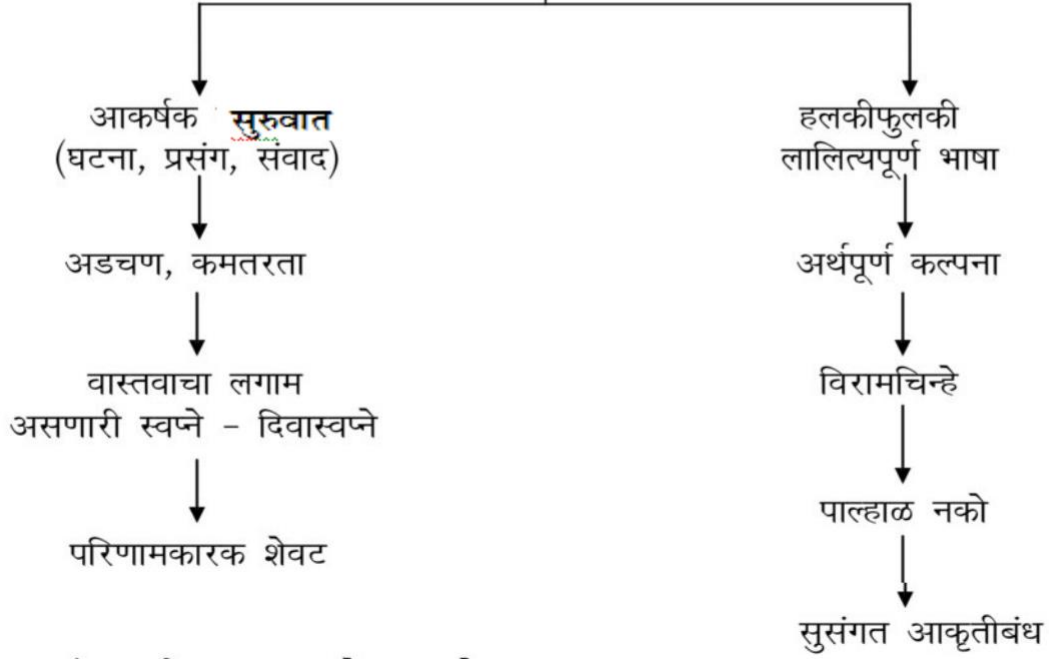
(विचारप्रधान निबंध / चिंतनात्मक निबंध)

नमुना विषय :

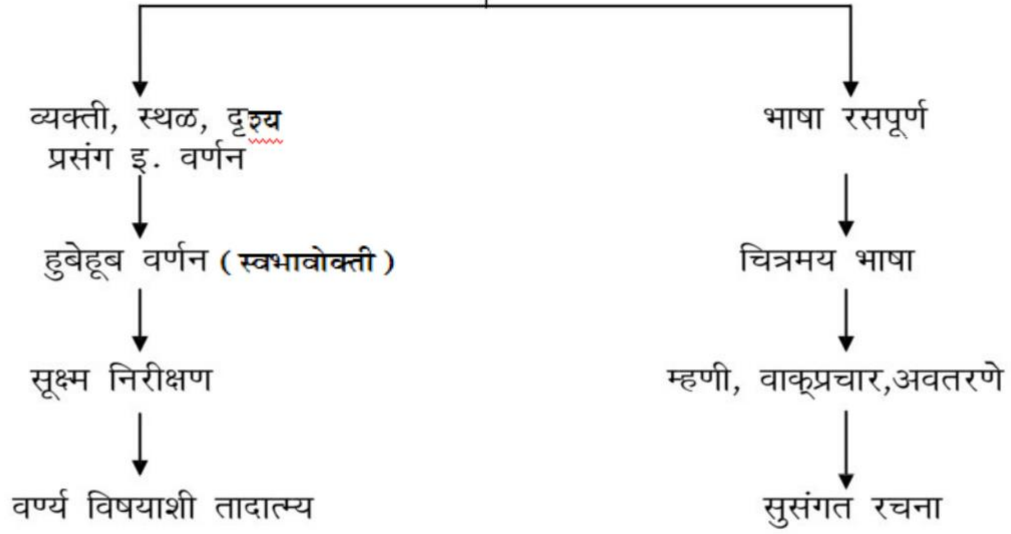
- १) स्त्री हा कुटुंब संस्थेचा कणा
- २) पर्यावरणाच्या न्हासाला जबाबदार कोण
- ३) श्रेष्ठ कोण पैसा की, माणूस
- ४) महाजाल : फायदे की, तोटे
- ५) पाण्याचा थेंब थेंब मोलाचा

कल्पनारम्य निबंध

- १) मी पाऊस झालो / झाले तर
- २) पुतळे बोलू लागले तर.....
- ३) माणूस हसणे विसरला तर.....
- ४) आरसा नसता तर.....
- ५) झाडांना पैसे लागले तर

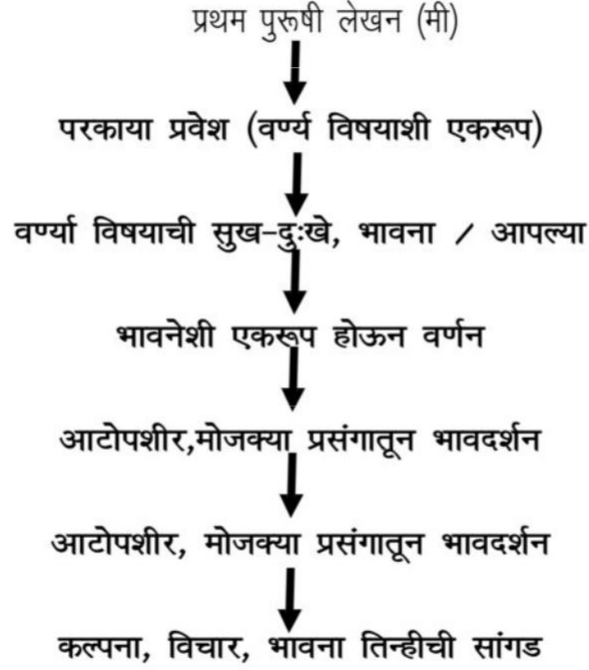
वर्णनात्मक निबंध

विषय :

- १) पानगळतीचा ऋतू
- २) होरपळलेली शेते.
- ३) मला आवडलेली ऐतिहासिक वास्तू
- ४) टेकडीवरचा फेरफटका

आत्मकथनात्मक निबंध
(आत्मकथा, मनोगत, कैफियत, आत्मनिवेदन, आत्मवृत्त)

नमुना विषय :

- १) मी पक्षी बोलतोय !
- २) नापास विद्यार्थ्यांचे मनोगत !
- ३) दुष्काळग्रस्ताची कैफियत !
- ४) बँकार तरुणाची आत्मकथा !
- ५) आम्रवृक्षाचे मनोगत !